

ผลการจัดอบรมเชิงรุกเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาและทักษะการให้คำปรึกษา สำหรับครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยา

The Effects of Active Training to Develop Knowledge in Educational Psychology and Counseling Skills for Teachers under the Phayao Provincial Office of Learning Encouragement

Received : 8 May 2024

Revised : 22 November 2024

Accepted : 26 December 2024

นริศรา เสือคล้าย¹

Narissara Suaklay

วิลาวลัย สมยาโรน¹

Wilawan Somyaron

ลำไย สีหามาตย์^{1*}

Lumyai Seehamat

นรินธน์ นนทมาลย์¹

Narin Nonthamand

บทคัดย่อ

การพัฒนาองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาและทักษะการให้คำปรึกษาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ต้องได้รับการพัฒนา เพื่อนำไปใช้กับผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาของครูระหว่างก่อนและหลังเข้ารับการอบรม 2) เปรียบเทียบทักษะการให้คำปรึกษาของครูระหว่างก่อนและหลังเข้ารับการอบรม และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยา ที่เข้ารับการอบรมเชิงรุกในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาและทักษะการให้คำปรึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยา จำนวน 40 คน ได้จากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ คู่มือการจัดอบรมเชิงรุก แบบทดสอบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาการศึกษา แบบประเมินทักษะการให้คำปรึกษา และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระจากกัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) หลังเข้ารับการอบรม ครูมีความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) หลังเข้ารับการอบรม ครูมีทักษะการให้คำปรึกษาสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) หลังเข้ารับการอบรม ครูมีความพึงพอใจต่อการอบรมเชิงรุก ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดอบรมเชิงรุก; พัฒนาองค์ความรู้; จิตวิทยาการศึกษา; ทักษะการให้คำปรึกษา

¹ วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

* Corresponding author, E-mail: Lumyai.se@up.ac.th

Abstract

Developing knowledge in educational psychology and counseling skills is important for teachers under the Office of Learning Encouragement to be developed for effective use with learners thus, objectives of the study were 1) to compare the psychological knowledge of teachers under the Phayao Provincial Office of Learning Encouragement, 2) to compare the counselling skills of teachers under the Phayao Provincial Office of Learning Encouragement, and 3) to study the satisfaction of teachers under the Phayao Provincial Office of Learning Encouragement taking active training on the body of knowledge of psychology and counseling skills. The sample group consisted of forty teachers under the Phayao Provincial Office of Learning Encouragement with purposive selection based on criteria of selection focusing on teachers who applied for active training to develop psychological knowledge and counseling skills held by the researcher. Instruments employed for data collection were active training manuals, educational psychology fundamental test, counseling skill assessments, and satisfaction questionnaires. Statistics used in data analysis include percentage, mean, standard deviation, and Dependent Sample t-test.

Findings showed that: 1) after training, teachers had statically significantly higher knowledge of psychology prior to training at the .05 level, 2) after training, their counseling skills were statically significantly higher at the .05 level, and 3) after training teachers were satisfied with the active learning training to the great extent.

Keywords: Active Training; Develop Knowledge; Educational Psychology; Counseling Skills

---

¹ School of Education, University of Phayao

* Corresponding author: Lumyai.se@up.ac.th

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มียัสน์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักชาติ ศาสนา และ เป็นพลเมืองดีของชาติ มีทักษะที่จำเป็นในอนาคต มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สูการเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นึกคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ข้อ 4 เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง เพื่อขับเคลื่อนประเทศ ไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ตามวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติ ในอีก 20 ปีข้างหน้า (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 วรรคที่ 2 กล่าวว่า รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนในการจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย และวรรค 3 กล่าวว่า การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน และสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2553) มาตราที่ 27 วงเล็บ 2 กล่าวว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย นั้นแสดงว่า ไม่ว่าประชาชนชาวไทยทุกคนจะต้องได้รับการจัดการศึกษาจากรัฐอย่างทั่วถึงและทุกที่ทุกเวลา สามารถเข้าถึงได้ตามศักยภาพของตนเอง เนื่องจากรัฐได้จัดเตรียมระบบการศึกษาไว้ให้ทุกคนอย่างพร้อมเพียงทุกระบบรวมถึง การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบบุคคลที่มีเงื่อนไขในการเข้ารับการศึกษาในระบบ โดยมีพัฒนาการมาจาก กรมการศึกษานอกโรงเรียน มาเป็นสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็น กรมส่งเสริมการเรียนรู้ หากแต่ภาระหน้าที่ เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีความสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย รู้จักสิทธิควบคู่กับหน้าที่และความรับผิดชอบต่อผู้เรียนจะได้รับประโยชน์ คือ มีทางเลือกในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองไปสู่การมีงานทำ โดยอาศัยรูปแบบการเรียนรู้ 3 รูปแบบ คือ การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและสูงกว่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ทุกรูปแบบ ทุกที่ ทุกเวลา ไม่มีการเลือกปฏิบัติต่อผู้พิการ หรือผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ผ่านระบบการสะสมความรู้ การเทียบโอน และการเทียบเคียงผลการเรียนเพื่อเข้ารับวุฒิการศึกษา (กรมส่งเสริมการเรียนรู้, 2566)

เมื่อบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของกรมส่งเสริมการเรียนรู้มีหน้าที่ที่จำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนทุกช่วงวัย ผู้เรียนทุกระบบ ที่ผ่านเข้ามาเรียนจะต้องได้รับการพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพของตนเอง หากแต่ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของครูผู้สอนในสังกัดศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ในแต่ละจังหวัดจะมีการแบ่งโครงสร้างที่เล็กที่สุด คือ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับตำบล ซึ่งมีหน้าที่ดูแลผู้เรียนในทุกหมู่บ้าน และครูผู้สอนในระดับตำบลมีจำนวน 2-3 คน ซึ่งมีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับพื้นที่และประชากรที่ต้องดูแล และต้องดูแลทุกช่วงวัย ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับตำบลจะมีการพบปะกลุ่ม เพื่อนัดหมายการทำกิจกรรมการเรียนรู้จะนัดเป็นครั้งคราว หากแต่การนัดหมายนั้นผู้เรียนจะต้องมาเข้ากลุ่มเพื่อทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนจัดเตรียมไว้ (กรมส่งเสริมการเรียนรู้, 2566)

การอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาและทักษะการให้คำปรึกษา โดยใช้การฝึกอบรมแบบ Active Training ช่วยให้ครูที่เข้าร่วมการอบรมมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และสามารถช่วยให้เรียนรู้และจดจำข้อมูลและทักษะใหม่ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นสิ่งสำคัญคือ ต้องรักษาโครงสร้างระหว่างบทเรียนของการฝึกอบรมแบบ Active Training นอกจากนี้ ควรจำกัดการบรรยายเพิ่มเติมให้ไม่เกิน 15 นาที และเมื่อเวลาไว้สำหรับสรุปและตอบคำถามในตอนท้าย ซึ่งการฝึกอบรมแบบ Active Training อาจต้องมีการวางแผนขั้นสูงกว่าเนื้อหาการฝึกอบรมแบบเดิม แต่ในสถานการณ์ที่เหมาะสม จะทำให้เกิดการเรียนรู้และได้ประโยชน์ที่มากขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาว Silberman (2005) เนื่องจากมีแนวคิดที่เชื่อว่า ถ้าหากครูได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะที่สามารถที่จะถ่ายทอดไปสู่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากข้อมูลการพบกลุ่มของผู้เรียนและครูผู้สอนพบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่จะเป็นแบบบรรยาย โดยครูผู้สอนเป็นหลัก เนื่องจากเนื้อหาสาระที่ค่อนข้างมาก และเวลาในการพบกลุ่มมีจำนวนน้อยครั้งต่อภาคการศึกษา ดังนั้น การที่ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้สูงสุดคือการเรียนรู้แบบลงมือกระทำหรือการเรียนรู้แบบเชิงรุก จากคำกล่าวของ Felder & Brent (1996) และสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) กล่าวว่า เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ หรือ การลงมือทำซึ่ง "ความรู้" ที่เกิดขึ้นก็เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องได้โอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังอย่างเดียว ต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้การเรียนรู้ โดยการอ่าน การเขียน การโต้ตอบ และการวิเคราะห์ปัญหา อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า กระบวนการนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมดำเนินการในกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งด้วยการเชื่อมโยงผู้เรียนกับเนื้อหาในองค์ความรู้ทั้งที่เป็นข้อเท็จจริง แนวคิด และทักษะผ่านกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติหรือลงมือทำชิ้นงานและใช้กระบวนการคิด ค้นคว้า แสวงหาความรู้ ไตร่ตรอง สะท้อนความคิด การอภิปรายแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น (Think Hard) เกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนได้ลงมือทำ ผู้เรียนจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างการเรียนรู้ของตนเอง อันจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสูงสุด สอดคล้องกับ นนทลี พรธาดาวิทย์ (2559) ที่กล่าวว่า เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรค์ทางปัญญา (Constructivism) ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความหมายและนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถาพร พฤษพิฏกุล (2558) การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครู

เป็นผู้อำนวยความสะดวก สร้างแรงบันดาลใจ ให้คำปรึกษา ดูแล แนะนำ จัดวิธีการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย สร้างองค์ความรู้ได้ มีความเข้าใจในตนเอง ใช้สติปัญญา คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ผลงาน มีสมรรถนะสำคัญ มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจึงต้องศึกษาทำความเข้าใจเพื่อที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ดังนั้น เพื่อตอบสนองต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้จัดการอบรมเชิงรุก เพื่อพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษา สำหรับครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ จังหวัดพะเยา อันนำมาซึ่งการนำองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การให้คำปรึกษาและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างเต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้ยังสามารถนำองค์ความรู้ มาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและการดำเนินชีวิตประจำวันต่อไปได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาของครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยา ระหว่างก่อนและหลังเข้ารับการอบรมเชิงรุกในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาและทักษะการให้คำปรึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการให้คำปรึกษาของครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยา ระหว่างก่อนและหลังเข้ารับการอบรมเชิงรุกในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาและทักษะการให้คำปรึกษา
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยา ที่เข้ารับการอบรมเชิงรุกในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาและทักษะการให้คำปรึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียวที่มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) โดยมีรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ประชากร คือ ครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยา จำนวน 65 คน ประกอบด้วย ครูอาสาพื้นที่ปกติ 19 คน ครูอาสาพื้นที่สูง 16 คน ข้าราชการครู 13 คน และครูผู้สอนคนพิการ 17 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยา จำนวน 40 คน ได้จากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยมีเกณฑ์ในการเลือกคือเป็นครูที่สมัครเข้ารับการอบรมเชิงรุกเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาและทักษะการให้คำปรึกษาที่ผู้วิจัยจัดขึ้น ประกอบด้วย ครูอาสาพื้นที่ปกติ 12 คน ครูอาสาพื้นที่สูง 10 คน ข้าราชการครู 8 คน และครูผู้สอนคนพิการ 10 คน

2. ตัวแปรในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดอบรมเชิงรุกเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาและทักษะการให้คำปรึกษา สำหรับครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยา

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษา ทักษะการให้คำปรึกษา และความพึงพอใจ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการจัดอบรม คือ คู่มือการจัดอบรมเชิงรุกและเอกสารประกอบการอบรม โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการอบรม กิจกรรมที่ใช้ในการอบรมเชิงรุก สื่อที่ใช้ในการอบรม รวมถึงไปถึงการวัดและประเมินผลก่อนและหลังการอบรม ซึ่งผ่านการพิจารณาและประเมินความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และทำการปรับปรุงแก้ไขคู่มือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบทดสอบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาการศึกษา แบบประเมินทักษะการให้คำปรึกษา และแบบสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งมีรายละเอียดในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือแต่ละฉบับดังนี้

3.2.1 แบบทดสอบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 35 ข้อ คะแนนเต็ม 35 คะแนน เพื่อใช้ทดสอบก่อนและหลังการจัดอบรม ซึ่งผ่านการพิจารณาและประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่าข้อสอบมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขข้อสอบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนำไปทดลองใช้ เพื่อตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Method)

3.2.2 แบบประเมินทักษะการให้คำปรึกษา เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะการให้คำปรึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 20 ข้อ คะแนนเต็ม 20 คะแนน เพื่อใช้ทดสอบก่อนและหลังการจัดอบรม ซึ่งผ่านการพิจารณาและประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่าข้อรายการในการประเมินมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขข้อรายการตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนำไปทดลองใช้ เพื่อตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Method)

3.2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 15 ข้อ เพื่อใช้ประเมินความพึงพอใจหลังการจัดอบรม ซึ่งผ่านการพิจารณาและประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่าข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนำไปทดลองใช้ เพื่อตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Method) พบว่าข้อคำถามมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.898

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามรายละเอียดดังนี้

4.1 ออกแบบคู่มือการจัดอบรมเชิงรุกและเอกสารประกอบการอบรมเชิงรุกในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาและทักษะการให้คำปรึกษา สำหรับครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยา

4.2 สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบทดสอบวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาการศึกษา แบบประเมินทักษะการให้คำปรึกษา และแบบสอบถามความพึงพอใจ

4.3 ดำเนินการวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาการศึกษา และประเมินทักษะการให้คำปรึกษาก่อนอบรมของครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยา

4.4 ดำเนินการจัดอบรมเชิงรุกเพื่อพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษา สำหรับครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยา เป็นเวลาทั้งสิ้น 3 วัน วันละ 6 ชั่วโมง โดยดำเนินการจัดอบรมตามขั้นตอนของการฝึกอบรมเชิงรุก ของชุมพล สุวิเชียร (2561) มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน ในขั้นนี้ผู้วิจัยดำเนินการกระตุ้นและสร้างความสนใจโดยทบทวนความรู้เดิม แฉ่งจุดประสงค์การเรียนรู้ การแฉ่งจุดประสงค์การเรียนรู้ของการอบรม เพื่อให้ผู้เข้าอบรมจะได้เห็นประโยชน์และแนวทางของการอบรมทำให้บรรลุตามเป้าหมาย สร้างแรงจูงใจ กิจกรรมในขั้นนี้ผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าร่วมอบรมทำแบบทดสอบก่อนการอบรม ต่อด้วยกิจกรรม Milestone เป็นการเขียนเส้นทางชีวิตในอดีตที่ท่านประทับใจหรือไม่ประทับใจ และทำการสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่จะอบรมเพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ สร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้กับผู้เข้าอบรม โดยการให้ถอดบทเรียนจากคลิปลิขิตเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเอื้อเฟื้อ ความมีน้ำใจในสังคม

2) ขั้นการสร้างประสบการณ์ ในขั้นนี้ผู้วิจัยให้ผู้เข้าอบรมลงมือทำกิจกรรมที่ทำให้เกิดกระบวนการคิดในการแก้ปัญหาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่อบรม ระหว่างการทำกิจกรรมจะมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมกันรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย โดยผู้วิจัยจัดกิจกรรมและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เข้าอบรม โดยการจัดกิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจในเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาจิตวิทยาการศึกษา และการร่วมกิจกรรม “จิตวิทยาการศึกษาสำหรับครู” โดยให้ผู้เข้าอบรมร่วมกันวิเคราะห์และทำความเข้าใจว่าจิตวิทยาการศึกษาสำหรับครูคืออะไร มีความสำคัญอย่างไร

3) ขั้นการแบ่งปันความรู้ ในขั้นนี้ผู้เข้าอบรมจะได้แลกเปลี่ยนความรู้ ปรับโครงสร้างความรู้ และสรุปความคิดรวบยอดจากการนำเสนอ ในขั้นนี้มีการฝึกปฏิบัติ การให้คำปรึกษา โดยให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้ลงมือฝึกปฏิบัติเป็นคู่และเป็นกลุ่ม มีการตรวจสอบทักษะการให้คำปรึกษาโดยทีมวิทยากรรายกลุ่มย่อย เนื้อหาที่นำมาฝึกเป็นสถานการณ์ที่ผู้เข้าร่วมอบรมเคยประสบมากับตนเอง

4) ขั้นการทบทวนความรู้ ในขั้นนี้ผู้เข้าอบรมจะได้สะท้อนเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึกของตนเองเป็นหลักภายใต้การจัดกิจกรรมและบรรยากาศของผู้วิจัย วิเคราะห์ปัญหาของนักเรียนใน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ โดยผู้เข้าร่วมอบรมนำกรณีศึกษาที่ตนเองมีประสบการณ์ก่อนหน้านั้นมาใช้ในการสะท้อนคิดร่วมกัน

5) ขั้นการนำไปใช้ ในขั้นนี้ผู้วิจัยกระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมแสดงความคิดเห็นว่าควรนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร และสามารถนำวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนสำหรับผู้เรียนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้และกิจกรรมฝึกปฏิบัติการใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน

4.5 ดำเนินการวัดความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาการศึกษา และประเมินทักษะการให้คำปรึกษาหลังอบรมของครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยา เพื่อทำการเปรียบเทียบความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษา และทักษะการให้คำปรึกษาระหว่างก่อนและหลังอบรม รวมทั้งดำเนินการประเมินความพึงพอใจของครูหลังอบรม

5. วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมายและตัวแปรที่ศึกษาด้วยสถิติเชิงบรรยาย โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean: M) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S) เพื่อให้ทราบค่ากลางและลักษณะการกระจายของข้อมูล

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาและทักษะการให้คำปรึกษาของครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยา ระหว่างก่อนและหลังเข้ารับการอบรมเชิงรุกในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาและทักษะการให้คำปรึกษา โดยการวิเคราะห์ Dependent Sample t-test

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาของครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยา ระหว่างก่อนและหลังเข้ารับการอบรมเชิงรุกในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษา และทักษะการให้คำปรึกษา นำเสนอได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาของครูระหว่างก่อนและหลังการอบรม

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	n	M	S	t	P
ก่อนอบรม	35	40	19.00	4.32	3.329*	.001
หลังอบรม	35	40	21.50	4.01		

หมายเหตุ : n แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง; M แทนค่าเฉลี่ย; S แทนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน; t แทนค่าคะแนนที; P แทน p-Value และ * $p < .05$

จากตารางที่ 1 พบว่า ครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยา มีคะแนนความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาเฉลี่ยก่อนและหลังการอบรม เท่ากับ 19.00 คะแนน และ 21.50 คะแนน ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนและหลังอบรม พบว่า คะแนนความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาเฉลี่ยหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการให้คำปรึกษาของครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยา ระหว่างก่อนและหลังเข้ารับการอบรมเชิงรุกในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาและทักษะการให้คำปรึกษา นำเสนอได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการให้คำปรึกษาของครูระหว่างก่อนและหลังการอบรม

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	n	M	S	t	P
ก่อนอบรม	20	40	10.55	2.71	10.330*	.000
หลังอบรม	20	40	14.63	2.10		

หมายเหตุ : n แทนจำนวนกลุ่มเป้าหมาย; M แทนค่าเฉลี่ย; S แทนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน; t แทนค่าคะแนนที; P แทน p-Value และ * $p < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยา มีคะแนนทักษะการให้คำปรึกษาเฉลี่ยก่อนและหลังการอบรม เท่ากับ 10.55 คะแนน และ 14.63 คะแนน ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนและหลังอบรม พบว่า คะแนนทักษะการให้คำปรึกษาเฉลี่ยหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยา ที่เข้ารับการอบรมเชิงรุกในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาและทักษะการให้คำปรึกษา นำเสนอได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูหลังการอบรม

รายการประเมิน	M	S	การแปลผล
ด้านวิทยากร	4.58	0.62	มากที่สุด
ด้านการจัดการ	4.56	0.70	มากที่สุด
ด้านการนำความรู้ไปใช้	4.54	0.55	มากที่สุด
ภาพรวม	4.56	0.63	มากที่สุด

หมายเหตุ : M แทนค่าเฉลี่ย; S แทนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยาที่เข้ารับการอบรมเชิงรุกในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาและทักษะการให้คำปรึกษา มีความพึงพอใจต่อการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (M = 4.56, S = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยมีความพึงพอใจต่อด้านวิทยากรสูงสุด (M = 4.58, S = 0.62) รองลงมาคือด้านการจัดการ (M = 4.56, S = 0.70) และด้านการนำความรู้ไปใช้ (M = 4.54, S = 0.55) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาของครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยา ระหว่างก่อนและหลังเข้ารับการอบรมเชิงรุกในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาและทักษะการให้คำปรึกษา พบว่า คะแนนความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาเฉลี่ยหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมในการอบรมที่พัฒนาความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษา เช่น กิจกรรมขั้นที่ 1 การนำเข้าสู่บทเรียน ในขั้นนี้ผู้เข้าอบรมจะได้ทบทวนความรู้เดิม โดยการทำแบบทดสอบก่อนเรียน กิจกรรมขั้นที่ 2 ผู้เข้าอบรมจะได้ตรวจสอบความเข้าใจในเนื้อหาเกี่ยวกับจิตวิทยาการศึกษา โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันระหว่างผู้เข้าร่วมอบรมและวิทยากร ในกิจกรรมขั้นที่ 3 การแบ่งปันความรู้ ผู้เข้าอบรมได้แลกเปลี่ยนความรู้ ปรับโครงสร้างความรู้ และสรุปความคิดรวบยอดจากการนำเสนอ ในกิจกรรมขั้นที่ 4 ผู้เข้าอบรมจะได้สะท้อนเกี่ยวกับความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเอง โดยวิเคราะห์ปัญหาของนักเรียนในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ โดยผู้เข้าร่วมอบรมนำกรณีศึกษาที่ตนเองมีประสบการณ์ก่อนหน้านี้มาใช้ในการสะท้อนคิดร่วมกัน จากนั้นในกิจกรรมขั้นที่ 5 ผู้เข้าอบรมจะได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนต่อไป สอดคล้องกับแนวคิด Bonwell & Eison (1991) ที่กล่าวว่า Active Learning เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้หรือการสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเองมากกว่าการเน้นที่เนื้อหาวิชา ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งยังได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้เป็นผู้มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมาลินี เลิศไธสง (2561) ที่ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้ Active Learning สำหรับครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 2 ในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า หลังการฝึกอบรม ครูผู้สอนภาษาอังกฤษมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาดีขึ้นกว่าก่อนฝึกอบรม

อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นอกจากนี้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความคิดเห็นว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมทุกด้านในระดับมาก และสามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้นได้

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการให้คำปรึกษาของครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยา ระหว่างก่อนและหลังเข้ารับการอบรมเชิงรุกในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาและทักษะการให้คำปรึกษา พบว่า คะแนนทักษะการให้คำปรึกษาเฉลี่ยหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าขั้นตอนในการจัดกิจกรรมในขั้นที่ 2 การสร้างประสบการณ์ ในกิจกรรมนี้ ผู้วิจัยให้ผู้เข้าอบรมลงมือทำกิจกรรมที่ทำให้เกิดกระบวนการคิดในการแก้ปัญหาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่อบรม ระหว่างการทำกิจกรรมจะมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมกันรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย โดยผู้วิจัยจัดกิจกรรมและอำนวยความสะดวกให้ผู้เข้าอบรม โดยการจัดกิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจในจิตวิทยาการศึกษา และการร่วมกิจกรรม “จิตวิทยาการศึกษาสำหรับครู” โดยให้ผู้เข้าอบรมร่วมกันวิเคราะห์และทำความเข้าใจว่าจิตวิทยาการศึกษาสำหรับครูคืออะไร มีความสำคัญอย่างไร และกิจกรรมขั้นที่ 3 การแบ่งปันความรู้ โดยในกิจกรรมนี้ผู้เข้าอบรมจะได้แลกเปลี่ยนความรู้ ปรับโครงสร้างความรู้ และสรุปความคิดรวบยอดจากการนำเสนอ ในขั้นนี้มีการฝึกปฏิบัติ การให้คำปรึกษา โดยให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้ลงมือฝึกปฏิบัติเป็นคู่ และเป็นกลุ่ม มีการตรวจสอบทักษะการให้คำปรึกษาโดยทีมวิทยากรรายกลุ่มย่อย เนื้อหาที่นำมาฝึกเป็นสถานการณ์ที่ผู้เข้าร่วมอบรมเคยประสบมากับตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ Edgar Dale (1969) ที่ได้กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีบทบาทในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์จนเกิดความรู้ความเข้าใจ นำไปประยุกต์ใช้ สามารถวิเคราะห์ ประเมินค่า หรือสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มความสามารถ รวมถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้ร่วมอภิปราย ได้ฝึกทักษะการสื่อสาร ทำให้ผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 70 นอกจากนี้การนำเสนอผลงานทางการเรียนรู้ในสถานการณ์จำลอง ทั้งมีการฝึกปฏิบัติในสภาพจริง มีการเชื่อมโยงกับสถานการณ์ต่าง ๆ จะทำให้ผลการเรียนรู้เกิดขึ้นถึงร้อยละ 90

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยา ที่เข้ารับการอบรมเชิงรุกในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาและทักษะการให้คำปรึกษา พบว่า ครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยาที่เข้ารับการอบรมเชิงรุกในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาและทักษะการให้คำปรึกษา มีความพึงพอใจต่อการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่ากิจกรรมการอบรมเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมอบรมแสดงความคิดเห็นและถามตอบข้อซักถามกับวิทยากร และได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน นำความรู้ไปเผยแพร่หรือถ่ายทอดและให้คำปรึกษาแก่เพื่อนร่วมงานได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ Edgar Dale (1969) ที่กล่าวว่า "มนุษย์จะเรียนรู้ได้ดีขึ้น หากการเรียนรู้นั้นเกิดจากประสบการณ์รูปธรรม และการเรียนรู้จะน้อยลงหากการเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์นามธรรม" โดยผู้ศึกษาวิจัยได้ใช้กิจกรรมที่สร้างประสบการณ์จริงหรือประสบการณ์ตรง (Direct Purposeful Experiences) เป็นประสบการณ์ที่ผู้เรียนสามารถรับรู้ได้ด้วยตนเอง ได้ลงมือปฏิบัติ เช่น กิจกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล กิจกรรมการฝึกปฏิบัติให้คำปรึกษาและประสบการณ์จำลอง (Contrived Experiences) เป็นประสบการณ์ที่มีลักษณะใกล้เคียงของจริงมากที่สุด โดยการเรียนรู้จากสถานการณ์ของเพื่อนผู้เข้าร่วมอบรมด้วยกัน เมื่อผู้เข้าร่วมอบรมได้รับการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ย่อมจะส่งผลให้ผู้เข้าร่วมอบรมมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่ได้เข้าร่วมอยู่ในระดับที่สูง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

การนำรูปแบบการอบรมเชิงรุกในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษาและทักษะการให้คำปรึกษาไปใช้ ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เข้าร่วมอบรม เนื่องจาก ครุสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ มีความแตกต่างด้านพื้นฐานความรู้ ทั้งนี้ที่วิทยากรควรให้การดูแลแก่ผู้เข้าอบรมอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถฝึกปฏิบัติในทักษะที่ต้องการได้เป็นอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมอบรม ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาจากครูผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานที่โดดเด่น อาจจะเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เนื่องจากการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้เป็นการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนให้พัฒนาได้เต็มศักยภาพ ดังนั้น การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพจะทำให้เข้าถึงคำตอบของการพัฒนาบุคคลที่มีลักษณะเฉพาะของแต่ละคนได้เป็นอย่างดี

ทุนสนับสนุน

ทุนสนับสนุนการวิจัยจากงบประมาณรายได้วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สัญญาเลขที่ SE6608

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเรียนรู้. (2566). *อำนาจหน้าที่ กรมส่งเสริมการเรียนรู้*. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2566, จาก <http://www.nfe.go.th/onie2019/>
- ชุมพล สุวิเชียร. (2561). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้รูปแบบ SANO Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองโสนพิทยาคม*. กลุ่มวิจัยและส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษา สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- นนทลี พรธาดาวิทย์. (2559). *การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning*. ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- มาลินี เลิศไธสง. (2561). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้ Active Learning สำหรับครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 2 ในจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*, 9(2), 242-255. <https://so01.tcithaijo.org/index.php/AJPU/article/view/133596/116981>
- สถาพร พฤษภูมิกุล. (2558). *เอกสารประกอบการฝึกอบรม "คุณภาพผู้เรียน เกิดจากกระบวนการเรียนรู้" คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยบูรพาวิทยาเขตสระแก้วออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 21 กันยายน 2566, จาก http://km.buu.ac.th/article/frontend/article_detail/141

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)*. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). พรินทวนกราฟฟิค.
- Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (1991). *Active Learning: Creative Excitement in the Classroom*. Washington, D.C.: School of Education and Human Development, George Washington University.
- Edgar Dale. (1969). *Audiovisual method in teaching*. the Dryden Press.
- Felder, R. & Brent, R. (1996). Navigating the Bumpy Road to Student-Centered Instruction. *Journal of College Teaching*, 44(2), 43-47. DOI:10.1080/87567555.1996.9933425.
- Silberman, M. (2005). *101 Ways to Make Training Active*. (2nd edition). Hoboken: Pfeiffer.